

EVALUATIE DECREET TOERISME VOOR ALLEN

TOERISMEVLAANDEREN

Vlaanderen
is toerisme

WAT KRIJGT U VANDAAG TE HOREN

- **DEFINITIE TOERISME VOOR ALLEN - SCHETS SECTOR**

- **EVALUATIE DECREET**

1. VERBLIJVEN

- Jeugdverblijven
- Volwassenverblijven

2. MANAGEMENTONDERSTEUNINGSPUNTEN

3. SOCIAAL-TOERISTISCHE VERENIGINGEN

- **ALGEMENE CONCLUSIES**

- **TRENDS**

- **TRAJECT SOCIAAL TOERISME**

Vlaanderen
is toerisme

DEFINITIE EN SCHETS

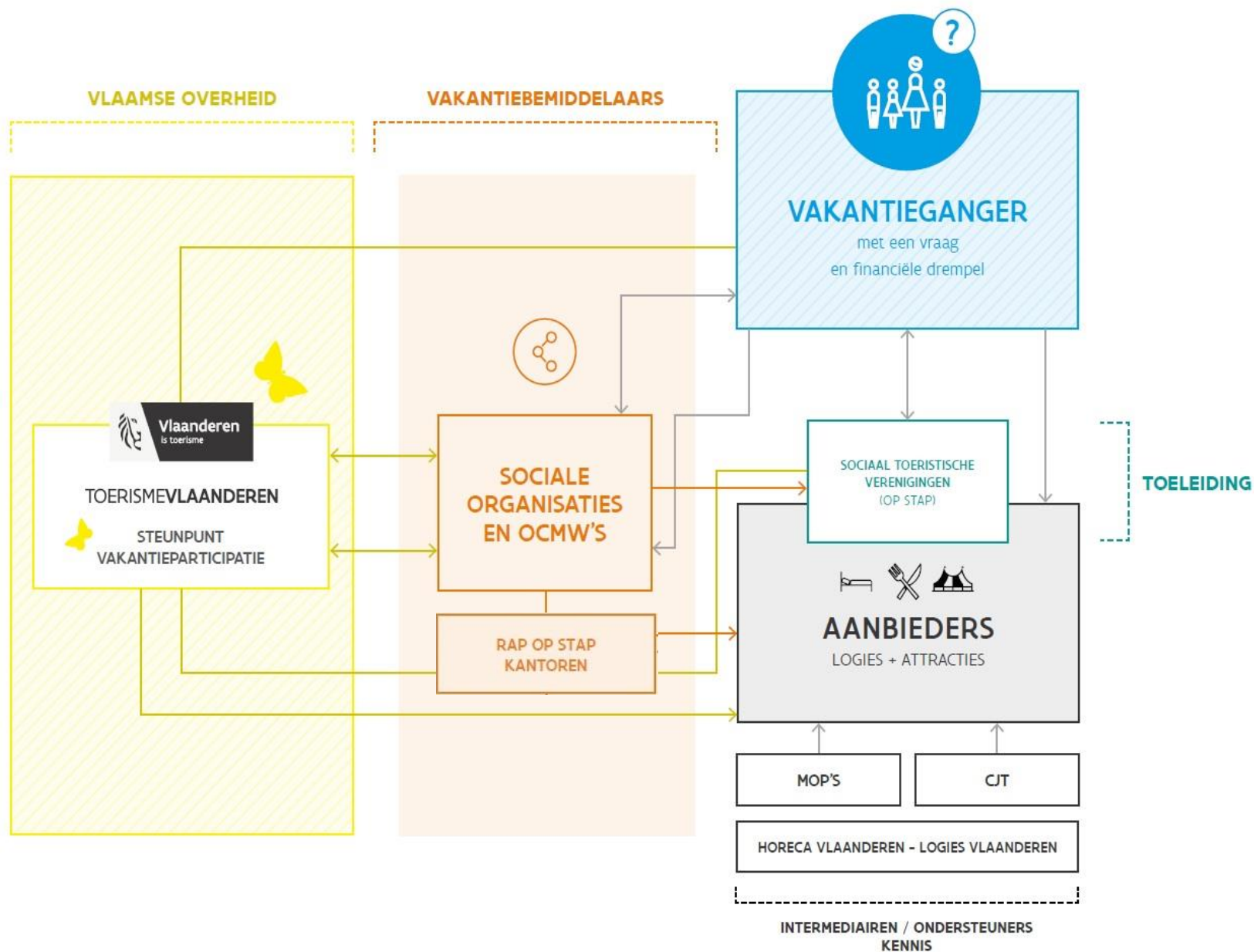

WAT IS TOERISME VOOR ALLEN VOLGENS HET DECREET 2003?

“Een niet-commercieel toerisme en/of recreatie, dat evenwaardig is aan andere vormen van toerisme en/of recreatie en dat:

- bijzondere aandacht heeft voor en **drempelverlagende inspanningen** levert ten aanzien van allen die gehinderd worden in een volwaardige deelname aan buitenhuisvakantie zoals **gezinnen, jeugd, personen met een handicap, personen die in armoede leven, bejaarden en eenoudergezinnen** ongeacht hun leeftijd, gezondheid, economische, sociale of culturele achtergrond;
- tot doel heeft **niet-consumptieve, niet-commerciële toerismebeleving** die gericht is op het aanbieden van niet louter ontspanning, maar wel van vrijetijdsbesteding in gezins-, groeps- of individueel verband en die het fysieke, psychische, sociale en culturele welzijn ten goede komt. Zowel het dag- als het verblijfstoerisme zijn aan de orde;
- een sociaal-economisch aanvaardbare **prijszettingpolitiek** hanteert, die in het bijzonder specifieke doelgroepen zoals jeugd, gezinnen, personen met een handicap, personen die in armoede leven, bejaarden en eenoudergezinnen stimuleert.

(DECREET 2003)

Vlaanderen
is toerisme

EVALUATIE DECREET 2003

TOERISMEVLAANDEREN

WAAROM EVALUATIE? VASTSTELLINGEN

- **TRANSITIETRAJECT SOCIAAL TOERISME:**

- Wijzigende noden in de samenleving
- Toenemend belang maatschappelijk verantwoord ondernemen

- **NIEUW LOGIESDECREET**

- **NIEUWE INTERPRETATIE VAN 'DREMPELS'**

- **NOOD AAN EENVOUDIGERE EN EFFICIËNTERE
SUBSIDIEREGELS**

(zowel vanuit beleidsnota als sociaal-toeristische verenigingen als managementondersteuningspunten)

DOELSTELLINGEN (UIT DE MEMORIE VAN TOELICHTING)

- Een wettelijk **kader** te scheppen voor bestaande instellingen en organisaties uit het sociaal toerisme
- het **recht op vakantie** mogelijk te maken voor die groepen in de samenleving waarvoor de vakantiedrempel te hoog ligt:
 - Jeugd
 - Gezinnen
 - Personen met een handicap
 - Personen die in armoede leven
 - Bejaarden
 - eenoudergezinnen
- bepaling van en afstemming op de doelgroepen ;
- aandacht voor **dagrecreatie en groepstoerisme** ;
- **opheffen van discriminaties** en spanningsvelden tussen sociaal, commercieel en niet-commercieel
- herziening voor een doelgericht **financieel beleid**
- **prijzzettingspolitiek** voeren

METHODIEK VOOR EVALUATIE

- **SYNTHESE**

- **PER CATEGORIE: CIJFERS + SWOT ANALYSE**
(S/W OVER IMPACT DECREET)

- **BRONNEN:**

- Gijssels en De Smet. Vakantie met meerwaarde.
Beeld en toekomst van het sociaal toerisme in Vlaanderen, HIVA, 2012.
 - Reële toestand in kaart brengen, verzamelen cijfermateriaal maar ook peilen naar identiteit, gezicht en meerwaarde sociaal toerisme
- Minnaert et al., Iedereen verdient vakantie. 2013.
 - Onderzoek naar de werking van 12 jaar Steunpunt Vakantieparticipatie

BRONNEN

- Cijfermateriaal Toerisme Vlaanderen (obv cijfers sector, ...)
- Toerisme Vlaanderen. Strategische transitie voor het sociaal toerisme. 2015.
 - Stakeholderproject met alle betrokken actoren rond toekomst voor sociaal toerisme (zie verder)
- Toerisme Vlaanderen. Volwassenverblijven Toerisme voor Allen - Verkenning van de toekomst, 2015 (i.s.m. Kessels & Smit)
 - Verlangens en verwachtingen uit sector in kaart brengen en handvaten bieden voor hertekening regelgeving. Afbakening Toerisme Voor Allen t.o.v. commerciële sector
- Toerisme Vlaanderen. Vakantie mogelijk maken voor iedere Vlaming. Een participatief onderzoek van Steunpunt Vakantieparticipatie. 2015
 - Hoe kijken gebruikers naar hun drempels en hoe kunnen we er in de toeristische sector in Vlaanderen mee omgaan?

ELEMENTEN IN DE EVALUATIE & INSTRUMENTEN VAN HET DECREET

	NORMEN (CRITERIA)	ERKENNING VIA LABEL OBV NORMEN	SUBSIDIE INFRASTRUCTUUR	SUBSIDIE ANIMATIE	SUBSIDIE WERKING & PERSONEEL
JEUGDVERBLIJVEN	+	+	+	+	-
VOLWASSENLOGIES	+	+	+	+	-
MOP	+	+	-	-	+
SOCIAAL-TOERISTISCHE ORGANISATIES	+	+	-	-	+

WAT VALT NIET ONDER HET DECREET EN DEZE EVALUATIE?

- STEUNPUNT VAKANTIEPARTICIPATIE EN NETWERK VAKANTIEPARTICIPATIE**
- HET RAP OP STAP NETWERK**
- ANDERE ONDERSTEUNINGSINSTRUMENTEN**
 - Nieuwbouw 10 hostels
 - Tewerkstellingsprojecten (ex-DAC)
 - Klaverbladfinanciering
 - ...

Vlaanderen
is toerisme

VERBLIJVEN

TOERISMEVLAANDEREN

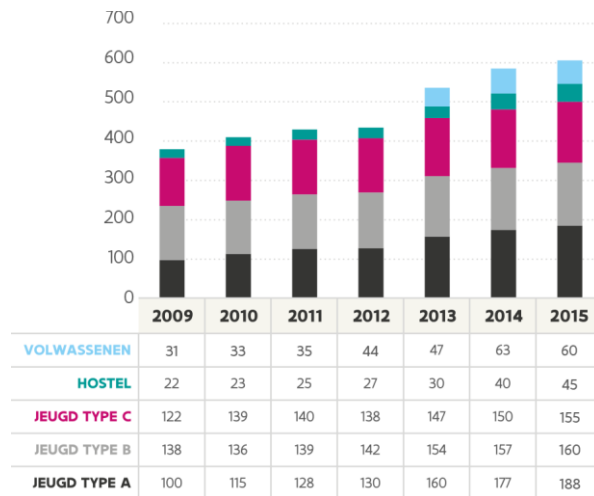
1 \ TOERISME VOOR ALLEN: VERBLIJVEN

TOTAAL AANTAL BEDDEN: circa 50 000 (= 25% van het totaal aantal bedden)

2014: 4 650 000 overnachtingen (= 17,5% van het totaal)

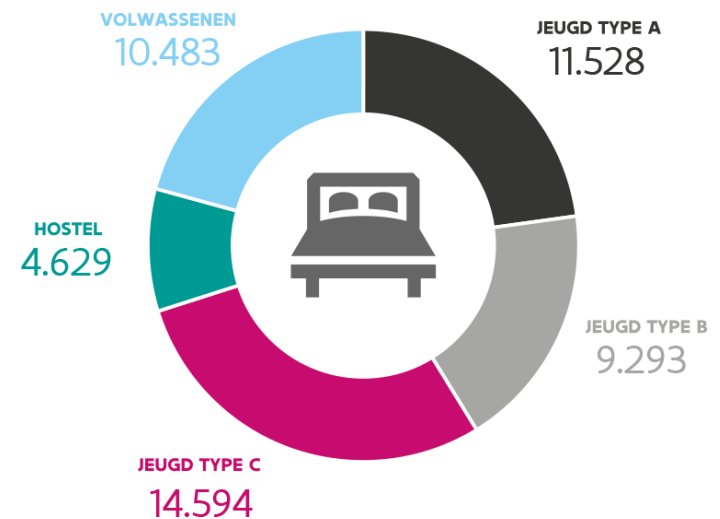
TOTAAL
608

ERKENNINGEN TOERISME VOOR ALLEN 2015

TOTAAL
50.527

BEDDENCAPACITEIT TOERISME VOOR ALLEN 2015

CIJFERS

	AANTAL (NU)	AANTAL BEDDEN	OMZET
JEUGDVERBLIJVEN	555 (45 hostels)	40 000	132 miljoen € (2013)
VOLWASSENLOGIES	73	10 000	?

VERBLIJVEN: EVOLUTIE AANTAL EN OVERNACHTINGEN

	AANTAL	2006	AANTAL	2010	AANTAL	2014
JEUGDVERBLIJFCENTRA	349	1.995.889	390	2.328.317	462	2.553.048
HOSTELS	24	308.887	25	332.538	39	490.425
VOLWASSENCENTRA	30	1.729.895	40	1.615.329	53	1.640.063
TOTAAL		4.034.671		4.276.184		4.683.536

1.1 \ JEUGDVERBLIJVEN

WAT?

- types A/B/C (gaande van geen bedden tot bed/douche en daglokaal)
- hostels
- Erkenning & infrastructuursubsidies via Toerisme Vlaanderen
- Werkingssubsidies (obv TVA erkenning) via Dept CJM
- 90% van de TVA erkenningen gaat naar jeugdverblijven

SWOT JEUGDVERBLIJVEN

STERKTES

- Stijging capaciteit
- Stijging overnachtingen
- Stijging kwaliteit & toegankelijkheid
- Erkenning = kwaliteitslabel
- Eénduidigheid in normen
- Duidelijke klantengroep / garantie voor jeugd
- Link met andere regelgeving (jeugd)

ZWAKTES

- Lage bezettingsgraad (maar werd rekening mee gehouden)
- Niet veel jeugdverblijven in stedelijk gebied → vernauwing
- Wordt internationaal weinig gebruikt
- Bottom up (geen marktanalyse ivm typologie, hoeveel, waar, wat)
- Voor type A & B is de verblijfsfunctie (soms) (sterk) ondergeschikt aan jeugdwerkfunctie
- Veel administratie (o.a. overnachtingscijfers)

KANSEN

- Jeugdtoerisme zorgt voor eerste toeristische ervaring
- Demografie: mogelijks grotere vraag of bezetting
- Masterplan bivakplaatsen
- jeugdwerk/jeugdbewegingen populair in Vlaanderen
- Verbreding: groepstoerisme (ook internationaal, bv festivals)
- Daling sneeuwklassen
- Diversificatie publiek (in marketing)
- Groeiende diversiteit: marktpotentieel
- Verbreding: internaten als jeugdverblijfcentra in steden / groepstoerisme / internationaal
- Stijgende vraag naar medegebruik

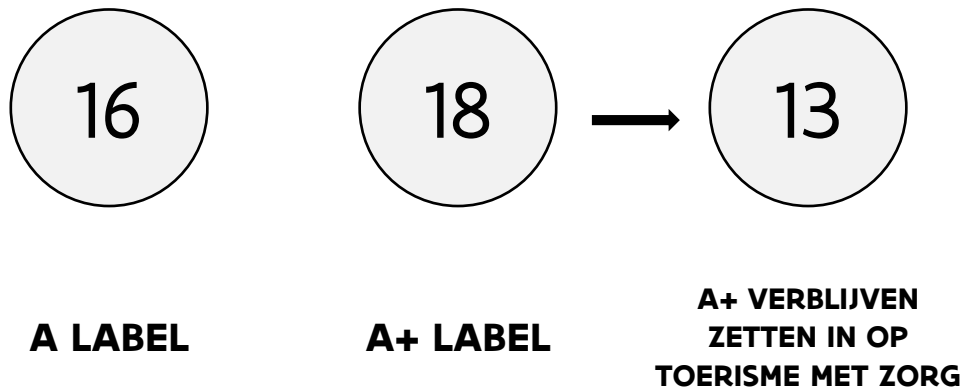
BEDREIGINGEN

- bos- en zeeklassen onder druk
- Dalende bezettingsgraden in bepaalde periodes (oa augustus)
- Zonevreemd
- Verouderende uitbaters
- Gebrek aan competentie om om te gaan met diversiteit/medegebruik
- Toenemende renovatienoden

1.2 \ **VOLWASSENENLOGIES TOERISME VLAANDEREN**

- VAKANTIECENTRA EN OPENLUCHT RECREATIEVE VERBLIJVEN

- CIJFERS: 73 VERBLIJVEN

SWOT VOLWASSENENLOGIES

STERKTES

- marktcorrigerend: inhaalbeweging kwaliteitsvolle en betaalbare logies
- Normering
- Lidmaatschap koepel geen voorwaarde meer voor erkenning diversiteit in aanbod
- Proeftuinen zorgtoerisme (impulsen)

ZWAKTES

- Perceptie van oversubsidiëring TVA tov reguliere sector
- Beschermde benamingen (vb zorgtoerisme)

KANSEN

- Logiesdecreet: level playing field
- Schaalgrootte en faciliteiten
- Marktopportuniteit: vergrijzing, vermaatschappelijking van de zorg, verenigingstoerisme, clubformule
- Vrijwilligersnetwerken

BEDREIGINGEN

- Verschuiving naar individueel toerisme
- Perceptie: ouderwets
- Competenties ontbreken (marketing, ondersteuning,...)
- Vergrijzing: nood aan investeringen in toegankelijkheid, zorg mét vakantiebeleving
- Minder zichtbaarheid en geen wervend verhaal
- Versnipperde sectorondersteuning voor professionalisering/marketing

Vlaanderen
is toerisme

MANAGEMENT ONDERSTEUNINGS PUNTEN

2 \ **MANAGEMENTONDERSTEUNINGSPUNTEN (MOP'S)**

WAT?

- 10 expertisecentra
- Minimum ondersteuning 4 TVA verblijven
- Taken
 - Vorming personeel verblijven
 - Begeleiden management
 - Nieuwe toeristische producten ontwikkelen
 - Onderzoeken profiel specifieke doelgroepen
 - Marktonderzoek

CIJFERS

- 550 000€ subsidies
- 20% van de TVA erkende logies zijn aangesloten
- 30% totale beddencapaciteit TVA

MOP	VERBLIJVEN	AANTAL BEDDEN	WERKINGSSUBSIDIE (CIRCA)	PERSONEELSSUBSIDIE (CIRCA)
CENTRUM VOOR JEUGDTOERISME	12	992	20.000 €	30.000 €
CHIROJEUGD VLAANDEREN	11	850	24.000 €	15.000 €
LIBERAAL ONDERSTEUNINGSPUNT	4	648	6.000 €	15.000 €
NZ VAKANTIES	5	557	33.000 €	15.000 €
ONTSPANNING EN VAKANTIE	4	1779	59.000 €	15.000 €
PASAR	10	2882	31.000 €	30.000 €
SCOUTS EN GIDSEN VL	16	1250	24.000 €	15.000 €
S-RELAX	9	1435	3.000 €	15.000 €
VLAAMSE JEUGDHERBERGEN	20	2291	62.000 €	30.000€
VOLKSTOERISME	4	495	10.000 €	15.000 €

SWOT MOP'S

STERKTES

- Mogelijkheid om besteding middelen transparant te maken (ondersteuning personeel/vorming/doelgroeponderzoek...)
- Impact op professionalisering
- Gesprekspartner voor overheid

ZWAKTES

- Versnippering van ondersteuning en expertise
- Beperkte samenwerking
- Link tussen subsidie en resultaat bij vakantieganger niet altijd even duidelijk (focus op overhead ipv vakantiegangers)
- Omschreven takkenpakket ter discussie (vanuit sector)
- Veel administratie

KANSEN

- Heroriëntering bepaald in transitietraject sociaal toerisme & beleidsnota
- Synergieën met andere ondersteuners mogelijk (bv Horeca Vlaanderen) cf. aangeboden expertise
- Logiesdecreet: kwaliteitsondersteuning vanuit TVL
- Marktpotentieel van 80%
- Verbreding focus (niet louter op logies maar ook vakantieketen)
- Nood aan kennisondersteuning in het veld:

BEDREIGINGEN

- Soms onduidelijk profiel
- Blijvende versnippering

Vlaanderen
is toerisme

SOCIAAL-TOERISTISCHE VERENIGINGEN

TOERISMEVLAANDEREN

3 \ SOCIAAL TOERISTISCHE VERENIGINGEN

WAT?

Toeleiding van mensen in armoede.

CIJFERS

- Sinds 2008 is er een stijging van deelnemers (van 3 432 naar 4 458 deelnemers)
- Subsidie loopt tot 75% van de kosten van de vakantie + subsidie voor 1 coördinator mogelijk
- 25% van de deelnemers zijn telkens 'nieuw' → empowerment
 - Wat met uitval? In reguliere toerisme? Via Steunpunt Vakantieparticipatie? Of niet meer?
- Begeleiding moeilijkste groep: anders niet op vakantie. Intens begeleidingstraject in de hele vakantieketen (empowerment)
 - 172€ per week vakantie per deelnemer (zelf nog bijdrage tss 30€ en 70€ vaak met spaarplan)
 - In benchmark met reguliere: goedkoop
 - “na vakantie belang om te kunnen vertellen dat je op vakantie bent geweest”
- Personeel: groot aantal vrijwilligers
- gesubsidieerd tbv 733 000 euro

ORGANISATIE	AANTAL VRIJWILLIGERS	VAKANTIEKOSTEN 2015 (RAMING, CIRCA)	COÖRDINATOR 2016 (LOONKOST, CIRCA)
AJOK VZW	53	16.0000€	/
AKINDO VZW	212	32.000 €	15.000€
A PLACE TO LIVE VZW	14	34.000€	15.000€
BIJEVA	31	7.000 €	/
BIZON VZW	231	44.000€	15.000€
GANDALF	41	10.000€	/
HORIZONT VZW	131	90.000€	15.000€
KANSEN VOOR KINDEREN VZW	14	4000€	/
LEJO VZW	59	43.000€	15.000€
PIRLEWIET VZW	176	47.000€	15.000€
RODEKRUISVAKANTIES VZW	390	176.000€	15.000€
SOGEHA VZW	93	29.000€	/
TUMULT VZW	120	29.000€	15.000€
VRIENDSCHAP ZONDER GRENZEN VZW	>100	65.000€	/
THE OUTSIDER CLUB	/	/	15.000€

SWOT SOCIAAL-TOERISTISCHE VERENIGINGEN

STERKTES

- Maatwerk ifv specifieke noden van een kwetsbare groep 'vakantiegangers' ipv louter infrastructuur subsidies
- Groei aantal reizigers
- Verdere stappen naar professionalisering
- Divers aanbod (leeftijd, problematieken)

ZWAKTES

- 16 organisaties: versnippering voor kleinere groep
- Veel administratieve overlast in subsidieregeling
- Sectorondersteuning niet verankerd itt verblijven

KANSEN

- Ambitie tot verdere professionalisering (intern traject, zoektocht naar bijkomende financiering)
- Sterke vrijwilligerswerking
- Bereiken doelgroep door lokale inbedding

BEDREIGINGEN

- Versnippering en kleinschaligheid
- Soms nog te persoonsafhankelijke organisaties
- Gebrek aan competenties (marketing, professionalisering,...)
- Meer vraag dan aanbod

Vlaanderen
is toerisme

ALGEMENE CONCLUSIE

TOERISMEVLAANDEREN

1 DOELSTELLINGEN DECREET	VERWEZENLIJINGEN	KNELPUNTEN/PROBLEM EN	RUIMTE VOOR GROEI/OPTIES
2 WETTELIJK KADER CREËREN	Voor bestaande logies én toeleiding	Weinig flexibiliteit	Nieuwe visie sociaal toerisme/impact nieuw logiesdecreet
3 RECHT OP VAKANTIE GARANDEREN	Bijdrage op vlak van kwaliteit & betaalbaarheid	Doelgroepen & drempels te strikt vastgelegd	Nieuwe drempels → op maat werken
4 DOELGROEPEN BEPALEN	Senioren, kindvriendelijk, armoede en toegankelijkheid	Enkel focus op infrastructuur	Inzetten op hele vakantieketen
5 DAGRECREATIE / GROEPSTOERISME ONDERSTEUNEN	Specifieke groepsinfrastructuur TVA verblijven	Enkel gericht op verblijven, niet op attracties	Rest vakantieketen (o.a. attracties)
6 OPHEFFEN DISCRIMINATIE VERBLIJVEN (TOV COMMERCIEEL)	TVA uit verdomhoek	Risico op stigmatisering	Inclusief wervend verhaal maken (MVO)
7 FINANCIËEL ONDERSTEUNINGSBELEID VOEREN	Duidelijk kader	Rigide en versnipperd	Vereenvoudigen, flexibeler en samenwerking
8 PRIJSZETTING	Indirect: goedkoop jeugdlogies door subsidies	Behalve subsidies geen instrumenten voorzien in decreet	Mogelijkheden voor inkomsten door samenwerking, kennisondersteuning,...

Vlaanderen
is toerisme

TRENDS

TOERISMEVLAANDEREN

TRENDS

- Vakanties weer dichterbij huis (economie, duurzaamheid, veiligheid)
- Belang van 'beleving & ervaring'
- Groeiende vraag
- Maar ook vraag die complexer en diverser wordt (op vlak van drempels)
- Tendens naar medegebruik
- Toenemende focus op MVO ook in reguliere circuit

Vlaanderen
is toerisme

TRANSITIETRAJECT SOCIAAL TOERISME

TOERISMEVLAANDEREN

TRANSITIETRAJECT

BREED STAKEHOLDERTRAJECT OP ZOEK NAAR TOEKOMST SOCIAAL TOERISME

VERANDERINGEN IN DE SAMENLEVING:

- opkomst Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen,
- werking netwerk vakantieparticipatie,...
Stakeholdertraject: zoektocht
- Budgetvakanties
- ...

**SOCIAAL TOERISME IS NIET IETS WAT JE 'BENT'
MAAR IETS WAT JE 'DOET'.**

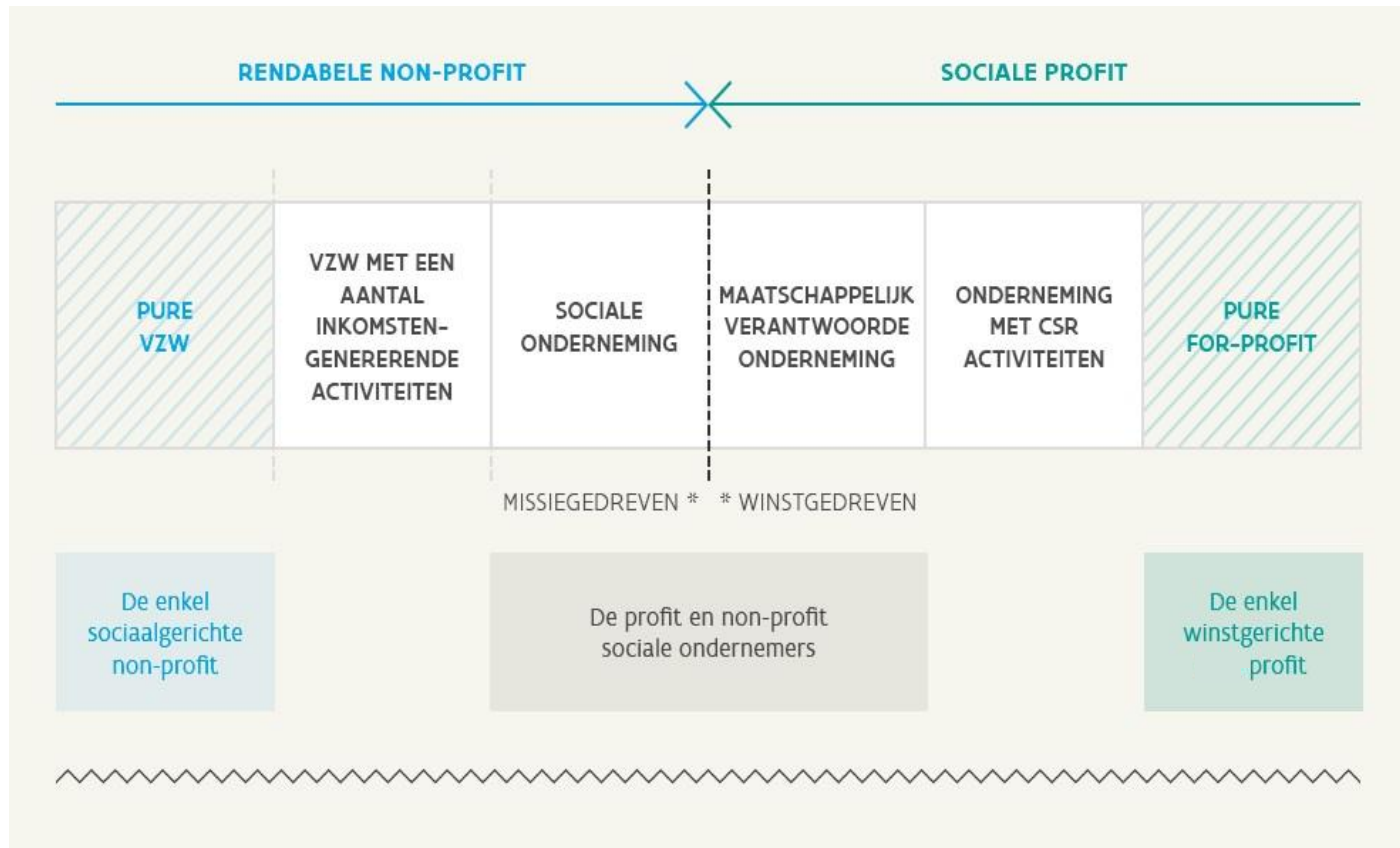
**SOCIAAL TOERISME HEEFT DE AMBITIE OM IN DE
VAKANTIEKETEN ALLE DREMPELS DIE EEN
INDIVIDU/GROEP NIET OP EIGEN KRACHT KAN
OVERWINNEN WEG TE WERKEN.**

HIERVOOR IS SAMENWERKING NOODZAKELIJK
TUSSEN PARTNERS DIE WERKEN VANUIT EEN
MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORDE VISIE.

VAKANTIEKETEN

SPECTRUM SOCIAAL TOERISME

TRANSITIELIJNEN

1. Van enkelvoudige sector naar multiplayer netwerk
2. Van doelgroepsgericht naar progressief universeel aanbod
3. Van enkelvoudige acties naar een mechanisme
4. Van het aanbieden van logies naar het wegwerken van drempels in de volledige vakantieketen
5. Van het ontwikkelen/investeren van een aanbod naar promotie en toeleiding
6. Van het huidige decreet Toerisme voor Allen naar...

**VRAGEN,
OPMERKINGEN?**